

Šavuot

Sivan je treći mesec u sinagoyalnom kalendaru. Uvek ima trideset dana. Mlađak ovog meseca prema kalendarskim pravilima može da pada samo na nedelju, utorak, sredu ili petak. U Zodijaku ima znak blizanaca.

Praznik *Šavuot*, što na hebrejskom jeziku znači *Sedmice* (od Pesaha se broji omer sedam sedmica, a pedesetog dana je Šavuot), kojim se završava *period sefire*, pada, po jevrejskom kalendaru na 6. dan meseca Sivan. Ortodoksni Jevreji van Izraela praznuju ga dva dana. To je drugi od tri hodočasnička praznika (*Šaloš regalim: Pesah, Šavuot i Sukot*).

U biblijsko doba to je bio izrazito ratarski praznik, koji je označavao završetak žetve ječma i početak žetve pšenice – *Hag ha-kacir* ili *Praznik žetve*. Bio je i dan kada su počeli brati prve plodove voćki – *Jom ha-bikurim* ili *Dan prvih plodova*. Istorijsko tumačenje dobilo je tek u postbiblijskom periodu, kada je, na osnovu podataka iz Tanaha (jevrejske Biblije) da su Jevreji ušli u bespuća Sinaja trećeg meseca nakon izlaska iz Egipta (2. knjiga Mojsija, 19:1), postao dan sećanja na sinajsku teofaniju, tj. javljanja Boga plemenima Izraela. Kao što se Pesah u bogoslužju naziva *zeman herutenu* (*doba naše slobode*), tako se Šavuot naziva *zeman matan Toratenu* (*doba davanja naše Tore*).

U rabinskoj književnosti, ovaj praznik se obično naziva *aceret*, rečju čije se značenje ne zna sa sigurnošću, ali je verovatno bilo „završni sabor”. Ako je tako, to bi značilo naglašavanje međusobne povezanosti ova dva hodočasna praznika, jer bi Šavuot dvostruko označavao završetak procesa koji počinje na Pesah: žetve ječma u zemljoradničkom i izlazak iz Egipta u istorijskom smislu. U rabinskoj teologiji stalno se ponavlja da objava Tore označava oslobođenje od dotadašnjeg ropstva. Tako se igrom reči izražava da je sloboda (*herut*), koja je bila rezultat izlaska iz Egipta, u potpunosti ostvarena potčinjavanjem božanskim zapovestima urezanim (*harut*) u kamene tablice što ih je Mojsije doneo sa Sinajske gore (Avot, 6:2).

U proslavljanje ovog praznika spada i javno čitanje deset Božjih zapovesti, kao podsećanje i ponovno ozakonjenje Sinajske objave, jer svako pokoljenje treba za sebe da smatra da je on lično stajao tamo, pod gorom Sinajskom i on sam primio Toru: „*Da te danas postavi Sebi za narod i da ti On bude Bog, kao što ti je rekao i kao što se zakleo ocima tvojim, Avrahamu, Isaku i Jakovu. I ne s vama samima čini ovaj zavet i ovu kletvu; nego sa svakim koji danas stoji ovde s nama pred Gospodinom Bogom našim, i sa svakim koji nije danas ovde s nama.*” (5. knjiga Mojsija, 29:13-14). Završni odeljak ovog citata Talmud smatra kao putokaz za sva pokoljenja Jevreja i za sve one, koji su u judaizam prešli.

Takođe se čita i *Knjiga o Rut*, verovatno zbog sličnosti između Rutinog ličnog prihvatanja jevrejske vere i jevrejskog kolektivnog potvrđivanja Tore na Sinaju, a moguće i zbog sezonskog značaja prizora žetve u drugom poglavlju te knjige.

Prirodni elementi praznika Šavuot naglašavaju se i ukrašavanjem sinagoge cvećem i zelenilom. Tokom praznika jedu se mlečni proizvodi, što predstavlja drevni običaj.

Jedan drugi običaj, koji potiče iz kabalističkih krugova srednjeg veka, jeste provođenje cele noći 6. Sivana u proučavanju male knjige zvane *Tikun lel Šavuot* (*Noćni obred Šavuota*), koja predstavlja kompilaciju odlomaka iz Tore, Mišne i Zohara.

Korišćena literatura:

1. David J. Goldberg and John D. Rayner: *THE JEWISH PEOPLE, Their History And Their Religion*, London, 1987.
2. Hayim halevy Donin: *Zsidónak lenni*, Budapest, 2003.
3. Rabbi Israel Méir Lau: *A zsidó élet törvényei*, Tel Aviv, 2000.
4. *Zsidó Lexikon*, Budapest, 1929.

K.R.